

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 5 Lei. La
publicări repetate după
:: :: invoială. :: ::

Unitatea

REDACTOR RESPONSABIL:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 180 Lei
Pe 6 luni . . . 90 Lei
Pentru străinătate 360 Lei

Numărul 350 Lei

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Frica de năluci.

Concordatul continuă a neliniști oficialitatea bisericii ortodoxe — „Renașterea” din Cluj vede în el un adevărat atentat — Nepricepere sau slăbiciune?

(—) O fantomă înspăimântătoare s'a arătat, acum pentru a nu știu câta oară, pe cerul senin al pravoslaviei: *Concordatul!* Vă dați seama ce dihanie cumplită se ascunde sub acest nume papistaș? Un „monstru iesuitic, rămislit în Vatican”, un groaznic „atentat la biserica noastră” strămoșască, pe care o va mânca, cum înghit vârcolacii luna! Noroc, că papa ortodox, d. Goldiș, refuză, cu preșul caldului fotoliu de ministru, să ia paternitatea acestui monstru. Noroc iarăși, că „Renașterea” din Cluj, veghietoare și curajoasă, a pătruns — ea singură din toți bisericarii ortodocși! — în „cercurile gr. catolice bine informate”, cari au știut descuria toate lacătele prin „iezuitismul lor”, și a privit în față, cu primejdia vieții, dihania îmbrăcată „în scutece confecționate numai la Vatican”. Noroc providențial. Ce se alegea de țara străbunilor noștri, de scaunele noastre arhieresti, de toată dreapta credință? Praf și pulbere!

Și ca nu care cumva să credeți, că e fără temei acest scâncet de alarmă, Vă rog să ascultați „cuprinsul autentic al concordatului”, așa cum îl dă pomenita strajă a legii străbune, în numărul său dela 22 August c.

Ce cuprinde concordatul? În general, prerogativele avute de biserica catolică sub stăpânirea Habsburgilor se vor menține pe toată linia și în România.**)

În special, se va înființa pe seama bisericii gr. catolice încă o episcopie la Cluj, una la Gherla pentru armenii gr.-catolici separat, și una la Baia-Mare, sau Sigheț cu administrație separată pentru Ruteni. Biserica romano-catolică va avea cinci episcopii și o mitropolie în București, plus un nunțiu papal.

Averile mobile și imobile ale bisericii catolice pe tot, se mențin în situația de până aici, în proprietatea deplină a acestei biserici. Venitele acestor proprietăți vor forma patrimoniul sfânt, un mare fond regional, care va sta la dispoziția bisericii catolice și a papii dela Roma, pentru trebuințele interne ale bisericii. Fondul general catolic al religiei și Fondul construcțiilor rămân neatinsse, având să se mențină destinația avută până aici. Patronatele se desființează și toate averile acestor patronate trec în proprietatea bisericii catolice. Excepție fac patronatele de stat, pe cari folosește biserica catolică, rămânând statul proprietarul lor. Statul însă, în caz de desființarea unei parohii, poate ceda acest patronat definitiv bisericii, cu învoire reciprocă a guvernului și a papii.

Episcopii și preoții catolici vor fi cetățeni români, pot veni însă și din alte țări străine cu aprobarea papii și apoi a guvernului. În special preoții aduși din alte țări vor fi aduși pur și simplu la cunoștința guvernului. Vor avea apoi să devină cetățeni români.

În toate chestiunile bisericești (?) episcopii sunt liberi să dea instrucții poporului catolic, iar comuni-

care cu Vaticanul e liberă. Numai chestiunile mai mari vor fi aduse și la cunoștința guvernului român.

Tot personalul bisericesc actual va fi menținut, toți preoții și toți canonicii, cari vor fi salariați din partea statului, iar salariul lor nu poate fi mai mic ca al preoților celorlalte confesiuni.

Școlile clericale depind exclusiv de episcopul concernent, cu programul de studiu aprobat de acest episcop. Profesorii pot fi aduși și din străinătate, cu aprobarea papii și a guvernului.

Limba română e obligată în aceste școli numai intrucât nu împiedică studiile teologice.

Ordinile și congregațiile catolice existente se mențin. În cadrul regulamentelor se pot înființa și altele noi, cu încunoștințarea guvernului. Toate venitele lor se vor întrebuința în scopuri misionare, în țară și în afară, precum și ca contribuții pe seama Vaticanului (!).

În școlile primare și secundare ale statului, cu elevi în majoritate catolici, profesorii și învățătorii vor fi catolici. În caz când episcopii ar avea nedumeriri sau nemulțămiri față de o persoană numită de stat, statul e obligat să o schimbe.

Cărțile de religie vor fi aprobate numai de episcopul catolic.

În privința ierarhiei bisericești și a limitelor parahiilor și eparhiilor Vaticanul are latitudinea de a face micile modificări cerute de binele sufletesc al credincioșilor catolici (!)...

Și acum dacă nu V'ați fi îngrozit de-ajuns după o simplă cetire, Vă rog să luați seama la ingenioasa analiză ce o face, pe coloane infinite, celebrul anonim dela „Renașterea”. „Pretențiile bisericii catolice, privite prin prisma situației de astăzi a vieții de stat, desvăluie încă odată mentalitatea bizară a Vaticanului.”

În special, concordatul va „perpetua făr”(!) doar și poate toată *robia confesională catolică* din trecut... Biserica catolică își menține toate *averile uriașe*... Concordatul obligă statul să plătească pe toți canonicii și preoții actuali *în aceeași măsură ca pe preoții celorlalte confesiuni!* (Asta-i nemaipomenit!) „Ne aducem aminte — continuă cronicarul de vremea, nu prea îndepărtată, când preotul român ortodox era nevoit să-și împartă agoni-seala sa cu preoții catolici și cu capitlurile catolice. Proiectul de concordat perpetuiază această anomalie și în viitor!” — Ei vedeți! Fără cronicarul „Renașterei” mă prind că'n veci nu ați fi găsit acest pumnal ascuns în scutece romane!

„Dar primejdia cea mai mare” tot nu e în ceea ce stă scris. Acea este atât de iesuitic ascunsă, încât nici nu-i cuprinsă în concordat: Este „acea *reservatio mentalis*”, pe care o strecoară proiectul în toți articolii... Proiectul lasă latitudine episcopilor... să comunice cu preoții și aceștia cu Vaticanul liber, fără controlul statului, să-și organizeze viața internă a școlilor după bunul plac” etc.

După toate acestea veți fi de acord cu „Renașterea”, că concordatul este „atentat nou la adresa bisericii” ortodoxe, împotriva căruia „opinia publică trebuie să pornească o acțiune puternică de protestare și să zădărnicească înfăptuirea unui act de isbitoare nedreptate”. Este limpede, că un astfel de act „nu a putut răsări din peana nici unuia dintre miniștri țării românești” și „avem ferma convingere, că nu poate exista guvern românesc, care să poată semna un astfel de act!”

Slavă Domnului, am trecut peste primejdie. Dacă nu-l semnează nici un ministru, monstrul nu capătă viață, deci: Nu ne mânâncă! Dar atunci la ce bun atâta țipet și atâta scâncet? Curată pierdere de vreme!

Și mai mult decât atâta: *O dovada de nepricepere și de slăbiciune.*

Cine a citit măcar un articol de revistă despre concordat — firește că nu în „Renașterea” și tovarășele ei —, cine a auzit declarațiile miniștrilor noștri, români și ortodocși, cari de 6 ani arată și nevoia și utilitatea acestui contract, va clăti din cap nedumerit la aceste sforăieli anacronice. Se știe doar, că în concordat se precisează, prin bună invoială, raporturile dintre două puteri, cari ambele au anumite legături cu un grup de contribuabili creștini. Invoiala se face în marginile dreptății, în cazul nostru are la bază constituția țării. Se încheie concordatul între supremele autorități, ale statului și ale bisericii, singurele în măsură să-i judece și necesitatea și condițiile. Se normează în concordat lucruri cari privesc numai pe cetățenii catolici.

Atunci de unde își iau anonimii dela „Renașterea” & Comp. îndrăzneala de-ași vârî nasul unde nu le fierbe oala? Noi în legiurile cari privesc organizarea bisericii ortodoxe nu ne amestecăm. Mai mult: Nu am făcut și nu facem război nici pe tema concordatului. O spunem încă odată: Dacă *statul* crede că-i este util, să-l facă; dacă nu, nu! Noi nu avem de câștigat din el nimic, ce să nu ne fie garantat, cel puțin pe hârtie, în Constituția țării. Aceasta ne asigură libertatea convingerilor (deci și pe aceea de-a scrie Papei dela Roma!), egala îndreptățire și „protecțiunea cea deopotrivă” (deci și la înființarea de episcopii și la plăți pentru preoți, etc!). Iar a mai vorbi și acum de privilegiile habsburgice, de latifundiile bisericii, de robia ortodoxiei, este cel puțin tot atât de ridicol, cât de nepatriotic este a trage într-una de haină pe toți miniștrii ortodocși — cari, în parantez fie zis, se pare că nu îndrănesc să facă nimic fără sfatul arhierilor bisericii lor —, și a le da bobârncă când vreau să facă o operă utilă țării.

Dar fac un prost serviciu și bisericii ortodoxe cu aceste țipete de bufniță cobitoare. Fac lumea să creadă, că biserica ortodoxă este așa de slabă, încât se teme într-una de năruire. Numai bolnavii văd năluci pretutindeni și se înspăimântă de imaginația lor înfrigurată.

*) Organul oficial al eparhiei ortodoxe de acolo
N. R.

**) Toate sublinierile și exclamările sunt ale
„Renașterii”
N. R.

Numai cei slabi ar vrea să sugrume pe toți, în vecinica lor teamă de-a nu fi striviți. Și, oricum ar fi azi ortodoxia, credem că nu stă chiar așa de rău.

Concluzia: Cavalerii ortodoxiei ar face un mare bine și lor, și țării, și bisericii ortodoxe, dacă nu s'ar mai speria de năluci și nu s'ar mai bate cu morile de vânt!

Tot în chestia dela Gălăuțaș. Ca răspuns la șirele din „Cuvântul“ ale dlui Nae Ionescu, de cari ne-am ocupat în numărul ultim, preotul ortodox din Gheorgheni, d. *Aurel N. Negoescu* publică în numărul dela 1 Septembrie a aceluiaș ziar o lungă intimpinare, în care cercând o desmintire a faptelor relatate de noi în chestia spargerii repetate a bisericii noastre din Gălăuțaș, crede că poate găsi, pentru ochii lumii, o motivare și chiar o justificare a acestei nelegiuiri.

O bună jumătate a acestei intimpinări se ocupă de persoana protopopului nostru din Gheorgheni, în sarcina căruia pune o întreagă serie de fapte, mai vechi și mai nouă, cari ar fi, chipurile, sub limita naționalismului dorit de Sfinția Sa pentru acele părți ale Săcuimei. Lucrurile acestea — bune, ce-i drept, pentru a trezi în cititori impresia „de mișcătoare sinceritate a intimpinării“, cum o spune „Cuvântul“ — n'au însă nici o legătură cu *spargerea bisericii din chestie* și de aceea, fiind siguri, că protopopul nostru vizat va ști să răspundă singur de faptele ce i-se impută, ne oprim numai la restul intimpinării, în care dd. dela „Cuvântul“ găsesc destulă „bună credință“ și „o categorică desmintire“ a faptelor relatate aici de directorul nostru.

Aprecierea aceasta a „Cuvântului“ este însă absolut greșită, fiindcă p. Negoescu — care nici nu se ocupă de altfel, decât în treacăt, de scrisul „Unirii“ — păcătuiește greu împotriva „bunei-credințe“ și nu desminte un singur lucru din cele afirmate în coloanele noastre, confirmând chiar pe cele mai multe și mai importante din ele.

Astfel se confirmă din partea autorului intimpinării, că ceice „au trecut“ la ortodoxie dintre credincioșii noștri din Gălăuțaș au trecut printr'o simplă declarație, făcută în massă și

că prin urmare nici unul dintre cei ce se spun a fi „trecuți“ nu este trecut după lege, figurând și azi în toate registrele și matriculele ca membri ai bisericii noastre. Se mai confirmă apoi pe deantregul, dându-se chiar amănunte interesante, binecuvântarea Săcintății Sale patriarhului Miron, care „s'a întâmplat“ să treacă prin gara Gălăuțaș chiar în ziua fatală de 18 Iulie, când semnatarii declarației „s'au întâmplat“ să fie și ei în gară, având astfel prilejul, ca „întâmplător“ să vestească pe marele arhieru despre bucuria lor nețărnută. Și se confirmă, în sfârșit, ceea ce este mai important, că intrarea p. Negoescu în biserica noastră de acolo s'a făcut cu „proces verbal“, care a avut darul și puterea de a lua de pe ușile ei „lăcățul — micuțul! — adaugem noi —, ce pro-form (!) a fost atârnat de ușa bisericii“.

Și dacă alături de confirmarea acestora, nu se desminte, cu nici un cuvânt, că „agenții ortodoxiei“ ar fi uneltit, în Gălăuțaș, împotriva bisericii noastre, mână în mână cu organele administrației (în frunte cu d. Ioan Bucur prețorele dela Toplița) și că p. patriarh ar avea de gând să spargă și el frontul unit dela isvoarele Murășului, întrebăm, cu tot respectul, pe dd. dela Cuvântul: Unde este a se căuta „categorică desmintire“ a „acuzelor“ noastre.

Și pentruca, de încheiere, să servim acestor dd. și câteva mostre de „bună credință“ a celei le-a trimis intimpinarea tricoloră, îndrumăm la minciunile sfruntate, că la liturghia servită în 15 Aug. de preoții Blajului ar fi avut numai „3-4 credincioși din comunele vecine“ și că în predica ce s'a ținut s'ar fi spus „cuvinte de hulă la adresa bisericii ortodoxe“, în vreme ce la aceea liturghie școala a fost literalmente tixită de credincioșii din Gălăuțaș, iar predica n'a vestejit decât pe cei ce au îndrăznit să ne spargă biserica, constituindu-se astfel în criminali ordinari, cari nici odată și din partea nimănui n'au putut și nu vor putea fi confundați cu biserica ortodoxă.

Dar lucrurile nu s'au încheiat și confrății dela „Cuvântul“ vor putea avea, sperăm destul de curând, pe lângă declarațiile ce li-s'au trimis și sentința de osândire a celor ce au intrat cu puterea în averea străină.

Incă un cuvânt.

În chestia evoluției noastre: Cum să evoluăm în bine?

Lunile de vară, cari pentru gazetărie sunt de o sărăcie fenomenală, au adus în discuție aici o chestiune de un cuprins foarte întins care nu se poate discuta în întregime, și cu toată competența, decât în o revistă de specialitate. Organismul cel mai viu — e doar asigurată existența lui până la sfârșitul lumii — care e biserica, ține pas cu lumea din toate vremile. Dacă nu schimbă din învățătura și credință și de morală nici o iotă, ori o cîrta biserica admite în constituția și organizarea ei omenească o serie întregă de modificări reclamate de nevoile omeneirii. De aceea, biserica din țările, unde se ține seamă de pașii vremii, e modernă, și are credincioși foarte devotați în toate clasele, și în cele mai culte.

Părintele A. C. Albinus, mănecând dela convorbiri avute cu intelectuali de ai noștri, pus în discuție chestia evoluării în biserică — Azi, se pune această chestiune prea puțin, căci noi nu avem încă mulți intelectuali adăpați la isvoarele catolice ale Apusului, cum a fost de pildă inginerul Iustin Nicoară, a cărui moarte timpurie e o pagubă enormă pentru biserica noastră. În Franța și în Italia, oamenii sunt din ce în ce mai serioși, și mai religioși, lăsând lucrurile ușuratic pe seama streinilor bogăți veniți acolo. Se muncește în aceste țări nu numai pentru nevoile trupului, ci și pentru ale sufletului. Ei bine, când vom avea noroc de o mai dreaptă acordare a burselor, ca Adelenii să nu fie necunoscuți la Paris, cei ce au fost învățați să asculte predicile părintelui Sanson dela Notre Dame, și să între în contact cu cercul creat în jurul lui Jacques Maritain, vor simți marea distanță dintre grija sufletului la Paris și la noi în țară. Atunci, va vedea cât de mult am rămas noi în urmă. Pentru aceste motive, articolele apărute în „Unirea“ referitor la adaptarea bisericii noilor vremi trebuie să fie luate în seamă de toți oamenii noștri, și cei cu răspundere au să frământă capul pentru a găsi remediile necesare.

În principiu, cred că suntem de acord

☐ ☐ Foia „Unirii“ ☐ ☐

O datorie a oficialității

Pentru editarea operei lui Iacob Mureșianu.

După numărul dela 9 August al ziarului „Cuvântul“ reținem următoarele șire, cari sunt și ele un titlu de mândrie al Blajului, unde a trăit și muncit acest mare măiestru al muzicii române.

Era nu demult un nume. Când îl rostiai și îl ascultai, îl rostiai și îl ascultai cu sfințenie. E adevărat, că pe atunci erau alte împrejurări. Numele lui Iacob Mureșianu însemna pentru noi, Românii de sub milenarul jug austro-ungar, cântecul românesc, care a fost una din consolările și îmbărbătările unui neam culcat la pământ ce spera cu îndârjire.

Firește, și de-ar mai trăi, smeritul compozitor dela Blaj n'ar mai fi pentru nația unită decât un uitat, un nedreptățit. Mai știm pe cineva, care ar merita recunoștința deplină din partea acestei nații: E profesorul compozitor Francisc Hubic. Dar cine-a auzit, că i-s'ar fi făcut înlesnirile, pe care le reclamă (despre care voi arăta într'un număr viitor că ar însemna un istoric pas înainte al artei muzicale românești și o contribuție incalculabilă la cunoașterea istoricului aceleia)? Firește, trăim epoca lui Gogu Georgescu!

Și astfel cel ce fusese până la 1918 intru-

chiparea în melodie a afirmării noastre pe pământul stăpânit de alții și speranța noastră întăritoare într'o zi ce trebuia să vină, Iacob Mureșianu nu mai este azi nimic. Poate de-i se mai cântă compozițiile la câte o serbare școlară, pe ici-colo. Sau de-i mai întrețin cultul (căci fusese un cult al lui) elevii săi și unii colegionari.

A murit ca un compozitor fără mijloace, neputând să ajungă visul oricărui autor: De a-și vedea publicată măcar o bună parte a operei. A murit când se înfăptuia unirea, și sunt ani de-atunci; compozițiile i-au rămas în partea lor covârșitoare inedite. Cei competenți, cunoscătorii valorii melodiilor sale puse în circulație, își imaginează fără multe explicații ce pierdere negrăită înseamnă pentru muzica românească peste o sută de compoziții ale lui, rămase necunoscute — din pricina că urmașii nu le pot edita — decât de aceștia și de o seamă de prieteni ai familiei regretatului. Adaog ceea ce mi-s'a accentuat de către competenți, cari au fost inițiați în taina acestei comori ascunse: E vorba de peste o sută de melodii, foarte multe de anvergură mai mare, căci gândurile nedreptățitului de soarte convergeau în vremea din urmă spre scopuri ce însemnau ceva capital în arta melodică românească: Melodii dintre care atâtea depășesc tot ce a compus și a fost publicat.

În vremea, când nedreptatea sălbaticului *todscheigen* pregătește astfel dispariția unui nume scump, numărul școlilor noastre a ajuns la o măsură, care a dat de gând ministrului instrucție; iar afluența școlărilor înregistrați îmbucurătoare proporții nemaivăzute. Biata generație de școlari pornită în asalt asupra alfabetismului, fără marș de cântec, căci în zădăcer mereu direcțiile școlare muzica românească dela București nu le vine nimic — pentru ce a fost de jertfit pentru cântecul românesc s'a sacrificat, an de an, de dragul nurilor posteriori ai maestrului Gogu Georgescu! (Ce să face fără admirația lor îmbogățirii de răsboi străinii pripășiți prin capitala României!)

Da, e un lucru, pe care vi-l va confirma fiecare profesor de muzică dela oricare din școlile medenii de școale din țară. Generația elevilor de azi, atât de clasic ilustrată prin triumf dela examenele de bacalaureat, a pornit să cânte fără cântec asalt redutelor culturii. Poate că strânsă legătură între triumful acesta ce se manifestă repetat și între înstrăinarea de muzică serioasă. În orice caz, acele cântece de demonde, ce s'aud azi din gura tineretului până la depărtările cele mai mari de capitală, unde s'au răspândit, sunt marșuri ce duc glorie foarte costisitoare pe timp de vacanță, când altor elevi le e îngăduit să guste plăcerile verii.

soții: Biserica trebuie să țină pas cu lumea, în ceea ce poate ținea, și numai în aceste lucruri să se evolueze. — Cred însă, că unele doctrine sunt exagerate. Se insistă — de mai multă vreme — pentru scurtarea liturghiei. În sine, lucrul e permis; dar, dată fiind situația specială a bisericii noastre, cred, că nu e prudent să o facem.

Ceice credem în originea dumnezească a bisericii, și ținem seama de prima ei notă: unitatea, suntem obligați în conștiință a lucra din răpuzeri pentru a se face „o turmă și un păstor”. Tot ce ar putea să împiedice acest lucru, într'adevăr, trebuie înlăturat. Noi trebuie să rămânem în situația, în care am fost până acum, nu s'a produs marea desbinare, căci aici e singurul teren religios comun, pe care ne înțelegem amândouă bisericile surori. De dragul unității de neam, biserica noastră trebuie să se bazeze pe jind la progresele aschesei din biserica latină, la devoțiunile așa de admirabil potrivite sufletului omenesc din biserica Apusului, cari se potrivește la noi. Și până când va veni acel „astăzi” de bucurie, când iarăși vom fi una, trebuie să păstrăm neștirbită moștenirea deopotrivă scumpă tuturor Românilor, și să ne ferim de tot ce ar putea face să crească tot mai mult peretele despărțitor, cerând dela Dumnezeu să ne ferească și de cea mai mică greșală, care ar putea să îndepărteze de noi pe frații cari nu sunt în unire cu Roma.

În ce privește însăși liturghia noastră, mie mi-se pare a fi așa învechită. Odăjdile Apusenilor își reiau forma veche, foarte apropiată de forma alor noastre. Cântul lor gregorian are la bază melodiile Orientului; necazul e, că noi nu-l cunoaștem pe al nostru, și lăsăm pe orîșicine să tragă pe doină, și cu „tererenuri” și „nenanele”, cât îi place, orice cântare. De aceea se lungesc slujbele în unele părți. În catedrala din Blaj, liturghia cu predică — Dumineca — nu ține peste 70 minute. Scoate predica, citește ecteniile — foarte răspicat — însă citește-le numai pe lung, fă tu însuși liturghia cu toată concentrarea, iar cântările să nu fie exhibiții de întrecere și vei avea o liturghie frumoasă în 35 de minute (fără proscomidie).

Concentrarea preotului la sfintele slujbe împune orișicui. Iar de atras, atrage predica

Va fi foarte de vină raportul ce-l bănuim între seaca cultură ingrată a absolvenților de azi ai școalelor secundare și între cele 18 milioane sacrificate anual pentru admiterea d-lui Goga Georgescu. Iacob Mureșianu are o tristă satisfacție de dincolo de mormânt și de anul 1918!

Gândim c'am spus destul, pentruca ministrul cultelor și artelor, care nu mai este azi cel care-a fost, să intervină curmând o nedreptate. Editarea compozițiilor lui Iacob Mureșianu îi va fi un nediscutat titlu de mândrie.

I. Tolan.

Zoița G. Doina Cerghizan

fiica notarului Gh. Cerghizan din Șincai, a încetat din viață în Sânmărtinul de câmpie, Sâmbătă, în 14 August 1926, la vârstă de abia 2 ani și 4 luni.

Fieți țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

bine pregătită, cu mai multe zile înainte și, ca pregătire anterioară, catehizarea făcută cu toată conștiința răspunderii. Ceice lucrează în viața Domnului în acest chip, au bucurii nespuse, și văd cum se astring la biserică nu numai oamenii săraci și nevoiași, ci și intelectuali dornici de a-și eroi un drum drept în viață. Și bucuriile aceste sufletești, te fac să uiți toate oboselile.

Arhierii noștri dau o importanță cuvenită exercițiilor spirituale, cari, la Blaj, așa sunt organizate, în cât fiecare preot e dator să le facă tot la trei ani. După aceasta trebuie introduse reculegerile lunare, cari nu țin mai mult de 4—5 ceasuri, pe cari odată în lună, le vor jertfi preoții bucurii. Pentruca rodul exercițiilor să nu se piarză, aceste reculegeri trebuie introduse neapărat. Ele vor contribui foarte mult la concentrarea preotului și la câștigarea unei vieți sufletești, care va da preotului formă și caracter de apostol.

Când acestea vor fi bine întocmite, va veni vremea să introducem și noi viața creștină în toate branșele societății, potrivite cu interesele specifice ale fiecărei branșe. Atunci vom avea și noi organizațiile catolice din Franța, așa zisele oeuvres, căminuri de sfințire și ajutorare pentru toate necesitățile și lipsurile. Atunci vom avea și congres.

Însă nici astăzi nu dăm de nici o piedecă de neînvinș, care să ne oprească a ne ocupa — mai întâiu de sufletele noastre, apoi — de ale credincioșilor noștri. Nimic nu ne oprește să ținem cele mai frumoase predici și catiheze, să slujim cât mai cu vrednicie și să fim cei mai buni păstori sufletești.

Dr. Ioan Bălan.

Autochefalie — achefalie. Se va înființa o nouă facultate de teologie. Ortodoxă, firește. Una catolică ar fi, Doamne păzește, atentat la viața pravoslaviei. Dar bine că se face și așa. Numai de ar fi la înălțimea vremilor și nevoilor! Va servi, în acest caz, dorita apropiere sufletească între creștini. Nu acesta ne interesează însă acum.

În jurul noii facultăți s'au încins discuții aprige. Unde să se facă, la Iași ori la Chișinău? Pentru Iași militează, între alții, Preasfințitul Visarion al Hotinului, în „Universul” din 28 August. Intre principale motive P. S. Sa accentuează nevoia unității și centralizării în biserică, făcând unele constatări, cari merită să fie reținute.

Iată ce spune Preasfinția Sa:

„Spre ce fel de rezultate nerorocite duce principiul deplasat al descentralizării în biserică, cerut de unii, ne-o arată în stil mare descentralizarea bisericilor din Răsăritul nostru ortodox, adică: *A-chefalia ei*, destrămarea ei, în biserici naționale și complectă ei discreditare; iar în mic, însăși biserica română cu independențele eparhiale, care ne prezintă lumii fără o unitate de conducere, de control și disciplină unitară, cu toate întârzierile ce decurg din asemenea lipsuri. Descentralizarea în biserică este un puternic disolvant, iar ținta întregii, noastre credințe, a întregii administrații și a conducerii bisericesti trebuie să fie unificarea...”

Limpede și adevărat: Autochefalie=*achefalie*, discreditare, destrămare. Biserica lui Hristos trebuie să fie una, să aibă o singură autoritate centrală și centralizatoare.

Dar dacă este așa, nu putem înțelege, cum pot persista în această achefalie bisericile ortodoxe și oamenii cari văd și mărturisesc greșala?!

Consfătuirea în chestia pensiilor. Ieri s'a ținut, la Blaj, consfătuirea preoților în che-

stia ajutorării pensionarilor eclesiastici, convocată de p. Dr. N. Brinzeu dela Lugoj.

În prezența unui mare număr de preoți, adunați la Blaj pentru exercițiile spirituale, p. Dr. Brinzeu a arătat situația pensionarilor noștri, propunând ca mijloc de ajutorare, organizarea preoților într'o asociație profesională, ai cărei membri să se asigure reciproc, în felul arătat de dsa în „Unirea”. P. Dr. E. Ciungan și dl I. Crișan au susținut părerile lor cu o mare bancă centrală. P. Dr. Bălan a susținut necesitatea aranjării chestiei pe cale ordinară, dotându-se fondul de pensie cu 10% după totalul redistribuțiilor preoțești.

Discuțiile ce s'au încins în jurul acestor păreri au fost din cele mai interesante și s'a decis, ca toate trei părerile să se cuprindă în scris, trimițându-se sinoadelor protopopești, pentru desbatere, în vederea viitorului sinod arhidiecezan.

Ideea organizării clerului nostru într'o *asociație profesională* a fost călduros primită de cei prezenți și s'a decis, că în vederea popularizării și limpezirii ei, să se discute mai pe larg în ziare.

Un jubileu.

Preasfințitul Iuliu al Gherlei vizitează ultimele 15 parohii ale eparhiei sale.

Împ de 7 ani, Preasfințitul Dr. IULIU HOSSU dela Gherla a cutreierat, în lung și'n lat, vasta sa dieceză, trecând ca un adevărat apostol până și prin filiile și cătunele cele mai greu de apropiat, unde poate niciodată n'a mai călcat picior de arhieru român. Utimele 15 comune urmează să le viziteze în cursul lunii acesteia, încheind această remarcabilă și neprețuită muncă prin mulțumita sărbătorească, ce se va aduce, la 3 Octomvrie, în biserica catedrală a reședinței sale.

Din acest prilej, Preasfinția Sa a adresat clerului următorul cercular, datat din ziua Adormirii Maicii Domnului:

„După terminarea vizitației canonice anunțate, cu ajutorul Atotputernicului Dumnezeu, voi vizita următoarele comune:

- Septemvrie 12 Sasnires (sfințirea bisericii) — Unguraș.
- ” 13 Batîn — Ciaba.
- ” 14 Valea rea (sfințirea bisericii)
- ” 15 Branștea — Măluț.
- ” 16 Sânmărghita — Mica
- ” 17 Bileag
- ” 18 Neț — Albeștii - Bistriței
- ” 19 Mărișelu — Șerling
- ” 26 Dej

Octomvrie 3 Gherla (Te Deum).

„Aici voi înălța, din adâncul sufletului, rugăciuni de mulțumită și preamărire Părintelui ceresc, pentru darul milei sale care l-a revărsat îmbelșugat pe cărarea vizitațiilor robului său, învrednicindu-mă a cerceta în șapte ani întreaga turmă aleasă și cuvântătoare alui Hristos, grijei și păstoririi mele încredințate și acoperindu-mă de mângăieri sufletești fără de nume.

„Aceaș rugăciune de mulțumită și preamărire să se înalțe în aceeaș zi în 749 sate într'o sfântă îmbrățișare a tuturor, de cari cu atâta drag m'am apropiat pentru a-i sluji întru Domnul. — Vestiți poporului, Venerați Frați, a cel ceas de rugăciune.

„Domnul primească închinarea robilor săi, și dăruiască poporului său tărie sufletească și pace.

„Darul Domnului cu voi. Dragostea mea cu voi cu toți, întru Hristos Isus. Amin.”

Citiți și răspândiți „UNIREA”.

Știri mărunte.

Astra la Zălau. În legătură cu cele publicate apropos de apropiata adunare generală a »Astreii« la Zălau (12—4 Septembrie c.) ni-se cere să anunțăm, că panegiricul la mormântul lui Simion Bărnuțiu va fi ținut de d. G. Bogdan-Duică, profesor universitar la Cluj, iar în legătură cu expoziția de copii va vorbi d. Dr. V. Ilea.

C. F. R. urcă într'una tariful. În schimb uită să mai facă și câte o îmbunătățire. Cel puțin *gara Blaj*, din nepăsarea celor mari și mici deopotrivă, rămâne în halul fără hal, în care a fost. Cu lumina electrică la un pas, ea oarbe și acum în fumul celor câteva opaițe cu petrol. Cassarul a adunat, în luna August, peste o jumătate milion lei. Totuși acceleratul nu stă decât o minută, uneori nici atât. Că cei mai mulți călători nu se pot urca în tren, ori dacă se urcă ei, le rămâne bagajul, nu are nici o importanță. Impiegatul de mișcare dă din umeri, călăuzul, dacă se arată peste tot la un geam, zimbește binevoitor și — hotelul de lângă gară încasează pentru cutiuțele, botezate camere, prețul din Sovata. — Atragem atențiunea dlui director regional asupra acestor stări balcanice.

Locale. Miercurea viitoare, Nașterea Preasfintei Fecioare, va predică în catedrală p. Dr. Augustin Tatar, profesor la Academia de teologie, iar Dumineca viitoare, cea înainte de Înălțarea sf. Cruci, p. Dr. Augustin Calian, directorul liceului de băieți.

— Reuniunea meseriașilor și comercianților români din loc aranjează Miercuri, la 8 Septembrie c. o producțiune teatrală sub direcția de scenă și cu concursul artistic al dlui Grigore Tăutu, fost societătar al Teatrului național din Craiova. Se vor juca: »Inspectorul broștelor«, satiră într'un act de Victor Eltimiu și »Nevasta lui Cerceluș«, farsă într'un act de Petre Locusteanu. — Inceputul la ora 8 1/2 seara.

— Absolvenții liceului nostru de băieți seria 1915/16, și-au ținut Sâmbăta trecută obișnuită întrunire colegială de zece ani. Ziua va rămâne neuitată, mai ales pentru gândul bun ce l-au avut, de-a înveșnici amintirea colegilor căzuți pe câmpul de luptă. O frumoasă tablă de marmură neagră, așezată la loc de cinste în zidul bătrânelor școale, va vesti de-acum generațiilor de școlari, în slove de aur, numele eroilor din seria de absolvenți 1915/16. Sfințirea ei, săvârșită de Il. Sa Dr. Chețianu, în fața unui public numeros, vorbirile duiioase, ținute de Dr. Ceușan și de directorul liceului, au stârnit emoții adânci. — Seara o reușită petrecere dansantă, în sala de gimnastică, a încheiat programul întrunirii.

— Tot cu prilejul acestei întruniri, muzica Reg. 6 Vânători din Aiud a dat o bună audiență muzicală. Pagubă că, din pricina orei nepotrivite, nu a putut fi mai bine cercetată.

Pentru un elev sârman. Ni-se cere publicarea următoarelor șire: Spre a putea ajuta la continuarea studiilor lor pe sârmanul Nicolae Dombrea, absolvent a patru clase normale în Cluj, fiul de mari nădejdi al unui biet ziler, cer ajutorul inimilor nobile. — Teofil Bocoșu, preot român unit, Șieuordorheiu p. u. Șintereag.

Noul cleric al eparchiei gherisne. Încă la 17 August, P. Ven. Ordinariat de Gherla a primit în sinul clerului tinăr pe următorii: S. Aciu, V. Albu, I. Aștilean, E. Brehaița, L. Budu, V. Chindriș, Gh. Chișiu, V. Cosma, L. Cosmuța, V. Cotoc, V. Covaciu, I. Cuc, Șt. Cucu, V. Cupșa, C. Dragomir, I. Dunca, E. Filipan, L. Gherman, I. Giurca, S. Indrean, G. Maris, G. Mihailaș, D. Oltean, V. Perșe, L. Plosca, M. Pop, V. Pop, I. Rob, I. Roman, V. Sabău, A. Silaghi, A. Suci, I. Șuteu, I. Bălan, V. Caraba și R. Cotețiu, cu totul 36 inși.

Intrunire colegială. Ni-se cere publicarea următoarelor șire: »Toți absolvenții școlii normale (preparandă), seria 1890/1 se convoacă și invită prin aceasta la

întrunirea colegială ce se va ține în Blaj, pe ziua de 28 Septembrie c. — Andreiu Rusu, Ioan Pop, Teodor Trâmbițaș.

* **ELENUȚA POP**, fiica protopopului nostru din Domănești, și-a serbat în 25 August c. cununia religioasă cu d. DR. MIHAIL ALBU, medic-șef. — Felicitări.

Telefonul „Unirii“.

C. Lugoj. Ocupați în alte direcții, a trebuit să suprimăm de câțiva timp rubrica bibliografică și chiar și pe aceea a »revistei bisericești«. Incepând cu numărul viitor, sperăm să le putem reinvia, dându-le din nou atenția de care s'au bucurat mai înainte.

»Cuvântul«. **București.** Ocupându-ne de chestia dela Gălăuș în altă parte, ținem să atingem și »Cazul dela Hamba« măcar la rubrica aceasta. Și o facem pentru a vă ruga, ca și până când s'ar produce în cauză lumina dorită prin publicarea rezultatului »anchetei orânduite«, să nu vă lăsați amăgiți de »acte de trecere« ca cel publicat în »Lumina satelor« și mai ales să nu cădeți în greșala de-a da acestor acte calitate »oarecum oficială«. Ele se fabrică — după clișeu cunoscut dela Cheile-Cibului — în aceeași officină dela Sibiu, care e gata să furnizeze — cu ajutorul organelor administrative în subordine — oricând, și chiar pe preț de concurență, și iscăliturile necesare. Ce preț mai pot avea atunci, mai ales pentru concluziile de ordin religios, atari acte și iscălituri?! Și apoi la Hamba, ca și aiurea de altfel, nici nu este chestia despre aceste treceri făcute »în masă« deci ilegal, ci despre averea bisericii noastre, care după legile în vigoare nu se poate instrăina nici chiar în cazul, că toți credincioșii din cutare comunitate ar fi trecut la altă religie. Că e bună sau rea această lege, nu discutăm acum, dar dacă e lege — și este — dorim și așteptăm ca ea să fie respectată de toți. — Incolo este foarte adevărat, că ar fi un postulat al justiției imanente, ca celce »în gladio occiderit, cum gladio occidi oporteat«, dar pentruca să se dea curs acestei justiții se cere mai mult decât o afirmație, că biserica noastră ar ucis »cum gladio« și, ce e mai mult, ar trebui... să mergem înapoi cu câteva veacuri.

»Birnița«. **Cluj.** București, că d. G. M. Ivanov al Dvoastră a găsit, în sfârșit, în scrisul nostru din numărul ultim un temei, pentru a ne socoti »oameni de caracter«, căroră se cuvine »onoare, cinste și respect«, ne pare foarte rău, că dsa n'a fost mai demult în curat cu punctul nostru de vedere în ce privește unirea bisericească. Ne-am fi cruțat atunci, probabil, o întreagă serie de întepături și maliții, cari evident, nu pot să ne apropie bisericește nici chiar din punctul său de vedere. De-acum, că am ajuns să ne cunoască — așa cum ne cunoaște demult toată lumea — sperăm să putem discuta, începând poate chiar cu articolul său »Spre catolicismul integral«, cu acea calmitate și liniște, pe care ne-ar fi plăcut s'o putem avea dela început.

Aviz. Dacă cineva are și se poate lipsi de Nr. 1 din anul 1925 al »Unirii« și Nr. 1 din anul Val »Culturii creștine« îl rugăm să binevoiască a ni-le trimite la redacție, indicându-ne și prețul lor.

Ș. Șanău. Am primit 300 Lei. Pe anul curent mai restați încă 30 Lei.

AVIZ.

Cu onoare aducem la cunoștința On. public, că lucrările de electrificare a orașului Blaj sunt pe sfârșite. Rugăm deci On. noastră clientelă, ca orice reclamație ori lucrare neterminată să ne-o anunțe în timpul cel mai scurt, pentru a putea lua măsurile necesare înainte de plecarea noastră din Blaj.

Cu deosebită stimă:

GANZ & CO.

Soc. pentru electricitate, Cluj.

Se caută

O domnișoară de bună condiție socială — ca guvernantă la 3 fetițe.

Adresa la Administrația Bibliotecii seminarului. Blaj. (206) 3-3

Cețiți și răspândiți »UNIREA«.

Atențiune

Fabrică românească de clopot
din cel mai bun material

Turnătorie de fier și metal

(120) 7-1

Primește orice
mande pentru
nat după mo
sau după obie
piese de motora
mori, mașini de
până la 2000 kg
greutate bucat

Cumpără tuciu vechi și aram
veche în orice cantitate.

VASILE HOZA

SIBIU Str. Lungă 34.

Atragem atențiunea veneratului
Cler asupra societății

„BELGO-ROMANA“

cel mai solid institut de asigurări și
reasigurări în România. **Asigurări**
contra focului, cu cel mai redus
tarif (în afară de cartel). În relațiune
contractuală cu Episcopia Lugojului
Din premiul asigurațiilor în parohie
10% spre scopurile parohiei (în die
ceza Ludojului, fondului diecezan).
Asigurări pe viață, tipurile cele
mai avantajoase și moderne!

DIRECȚIUNEA GENERALĂ: București

DIRECȚIUNEA REGIONALĂ: Timișoara,
Bul. Regina Maria No. 6.

(167) 6-24

VASILE HOZA

PRĂVĂLIE DE MANUFACTURĂ.

(97) 32-52

Mare asortiment
de mărfuri din Ceho-
slovacia ca: **Zefire,**
Delenuri, Satinuri, Ba-
smale etc., precum și o
dăjdiu bisericești: **Yestminte**
și **Prapori** din cele mai bune
stofe elvețiene, apoi **Potire, Că-**
delnițe, Cruci de mână și Cruci de
: **prapori** cu prețuri convenabile.

Serviciul ireproșabil.

NB. Rog aimeni să nu-și comande
din alt loc până ce nu se va con-
vinge de prețurile mele.

SIBIU, Piața Prințul Carol Nr. 6.

